

Slovenski dom

Štev. 283

V Ljubljani, v petek, 11. decembra 1942-XXI

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. MilanoUredništvo in oprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Bollettino n. 929

Ardita azione degli aerosiluranti nella rada di Algeri

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Tiri di artiglierie sul fronte cirenaico.
Durante un attacco effettuato su di un aeroporto da velivoli di assalto germanici sette apparecchi britannici venivano incendiati al suolo.

In Tunisia, nostre pattuglie hanno svolto intensa attività esplorativa.

Ad occidente di Tebourba è stata respinta una puntata di mezzi blindati avversari alcuni dei quali sono stati distrutti.

Torino è stato nuovamente bombardato questa notte da aeroplani nemici. Molti gli edifici colpiti, i crolli e gli incendi; ingenti, nel complesso, i danni. Il numero delle vittime della precedente incursione è stato finora accertato in 65 morti e 112 feriti; non ancora precisate le perdite della notte scorsa.

Una formazione del 105° Gruppo aerosiluranti, al comando del capitano pilota Urbano Mancini, superando condizioni atmosferiche particolarmente avverse, compiva ieri un'ardita azione contro il naviglio nemico nella rada di Algeri: due piroscafi rispettivamente da 16.000 e 10.000 tonnellate, saltavano in aria; nel successivo combattimento con la caccia avversaria un «Curtiss» era abbattuto. Gli aerei hanno fatto tutti ritorno alla base.

Vojno poročilo št. 929

Drzen letalski napad na alžirsko luko

16.000 in 10.000 tonski parnik zletela v zrak

Topniško streljanje na cirenajskem bojišču.

Med napadom na neko letališče so nemška naskakovalna letala na tleh zažgala 7 angleških letal. V Tuniziji so naše patrle izvajale žive ogledniške nastope. Zahodno od Teburbe je bil odbit sunek nasprotnikovih oklepnih vozil, od katerih jih je bilo nekaj uničenih.

Nasprotnikova letala so nocoj spet bombardirala Turin. Mnogo poslopj je bilo zadetih, mnogo se jih je podrla in izbruhnilo je mnogo požarov. Škoda je v celoti znatna. Število žrtev poprejšnjega napada znaša doslej 65 mrtvih in 112 ranjenih. Niso še ugotovljene izgube od snovi.

Oddelek 105. skupine letalskih torpednikov pod poveljstvom stotnika-pilota Urbana Manzinija je premagal posebno neugodne vremenske razmere ter izvedel drzen nastop zoper nasprotnikovo ladjeve v alžirski luki. Dva parnika, eden 16.000 in drugi 10.000 ton, sta bila zadeta in sta zletela v zrak. V boju, ki se je potem razvil z nasprotnikovimi lovci, je bilo zbito eno letalo vrste «Curtiss». Letala so se vsa vrnila na oporišče.

Pripomba k vojnemu poročilu številka 929: Nastop, ki ga navaja večerajšnje vojno poročilo in ki je veljal ladjam v alžirski luki, je izpeljal do zmagovitiga konca naš oddelek, poslan na napadalno ogledovanje v predel okoli Bougie, pa se je z globokim občutkom za pobude pogljal iskat večjih ciljev. Letala so vodili naslednji piloti: poročnik Ernest Gorelli, podporočnik Olind Casanova, poročnik Marij Bozzi, narednik Boci, deseterik Ivan de Risi.

Politične in vojaške zmešnjave po ameriškem izkrcanju v Severni Afriki

Tanger, 11. decembra. s. Nesoglasja, ki bi jih na kratko lahko označili s stavkom: »Darljan je zapisan v Washingtonu tako, kakor De Gaulle v Londonu, povzročajo še večje zmešnjave in zaskrbljenost ne samo v krogih francoskega afriškega imperija, pač pa zlasti tudi pri severnoameriškem generalu Eisenhowerju, ki so mu nemalo nadležne vedno nove in vedno večje težave z žej itak preveč zamotanji afriški pustolovščini. Zdi se, da je ta ameriški general nezadovoljen in naravnost besen zlasti zaradi dejstva, da se prepiru med francoskimi voditelji pridružujejo zdaj javno tudi nesoglasja med Belo hišo in Downing Streetom, sprico katerih se je splošna zmeda še povečala. K temu dodajajo še — in to so zahtevali dogodki v Tuniziji, ki so ugodni za državi Osi — zadnji stiki med Boissonom, guvernerjem francoske Zahodne Afrike, generalom Noguesom, najvišjim predstavnikom francoskega Maroka, ter Darlanom.

Tako lahko dobimo pravilno predstavbo o zmešanem položaju, ki ga je povzročilo ameriško-angleško izkrcanje v francoski Afriki. Res se zdi, da je Darlan, ki so ga zadnja kolebanja Washingtona, zlasti Wilkiejevi uradni napadi naravnost razjezili, dal vedeti generalu Eisenhowerju, da bo vso to godilo imel kmalu tež glavno in da ni pripravljen, da bi ga kdo trpel, še manj pa, da bi ga komur koli žrtvovali, zakaj v danem trenutku da lahko sam misli nase in na koristi svojih pristašev. Očividno je Darlan namigaval na francoski Maroko in na francosko Zahodno Afriko — z guvernerji teh dežel je imel te dni dolge in tajne razgovore — in je hotel dati na znanje, da bi bil prav tako, kakor je bil brez nadaljnega izdal svojega državnega poveljarja in svojo domovino, pripravljen zagnati v morje tudi zastavo Združenih ameriških držav. Kakor se zdi, ameriškemu generalu sprico Darlanove grožnje ni bilo vseeno. General Eisenho-

Italijanske čestitke japonskemu cesarju ob prvi obletnici vstopa v vojno

Pozdravne brzojavke Vlada, Duceja in zunanjega ministra — Proslava pomembne obletnice v Rimu

Rim, 11. decembra. s. Ob obletnici posega Japonske v vojno trojne zveze so Vel. Kralj in Cesar, Duce ter zunanji minister poslali japonskemu cesarju, ministrskemu predsedniku ter zunanjemu ministru goreča voščila, katerih besedilo se glasi:

»Nj. Vel. Hirohito, japonskemu cesarju, Tokio.

Naj Vaše Veličanstvo izvoli ob obletnici japonskega vstopa v vojno sprejeti moje najpriščneje in kar najbolj prijateljske želje za vedno večjo veličino cesarstva Vašega Veličanstva ter za skupno zmago naših narodov. — Viktor Emanuel.

»Eksk. Armadnemu generalu Hidekiju Toju, ministrskemu predsedniku, Tokio.

Zdaj je leto dni, kar se je začela vojna med japonskim cesarstvom ter angliško in ameriško demokracijo. Trdi udarci, ki jih je Japonska od tedaj zadala skupnim nasprotnikom držav trojne zveze, pomenijo bistveno vazo razdobje na poti do neizogibne zmage. Medtem ko se Italija v popolni skladnosti načrtov in vzorov z Nemčijo ter Japonsko bori docela svesta si tega, kaj bo jutri, želim po Vas poslati junaškemu narodu svoja najtoplejša voščila. — Mussolini.

»Eksk. Tani, zunanji minister, Tokio.

Na dan, ko stopa japonsko cesarstvo v drugo leto svoje vojne, Vam v najpriščneje in prijateljskem tovarištvu želim poslati svoje pozdrave ter kar najbolj gorča voščila za srečo narodov, ki so neločljivo združeni v trojni zvezi. Veliki uspehi, ki so jih japonske oborožene sile dosegle v 12 mesecih boja, so trdno poročilo za bodočnost. — Ciano.

Rim, 11. decembra. s. Danes ob 13.15 bodo italijanske radijske postaje prenašale govore zunanjih ministrov držav trojne zveze za prvo obletnico japonskega posega v sedanjo vojno.

Rim, 11. decembra. s. Rimsko prebivalstvo, ki že leto dni z največjim zanimanjem spremlja zmagoviti boj Japonske, je imelo priliko občudovati junaštvo japonskega vojaka na bojišču, ko se je večina udeležila ogleda vojnih filmskih tednikov, katere je dal japonski poslanik prikazovati v enem največjih rimskih kinematografov. Kino je bil ves navešen z zastavami držav trojne zveze. Ta korak japonskega zastopnika je bil rimskemu prebivalstvu zelo všeč in je v kar največjem številu napolnilo obsežno dvorano.

Predstave so bile tri: ena za zastopnike oblasti in ugledne osebnosti, druga za vojaštvo, tretja pa za ljudstvo. Prve predstave so se med

drugim udeležili: japonski poslanik z osebjem poslaništva in z Japonci, prebivajočimi v Rimu, tajnik fašistovske stranke minister Vidussoni, nemški poslanik von Mackensen s prvim svetnikom in vojaškimi zastopniki, siamski, bolgarski, hrvaški, švicarski poslanik, španski odpravnik poslov, poslanika Aloisi in Barone iz zunanjega ministristva, člani Akademije, voditelji udje japonsko-italijanskih društev ter razne druge osebnosti, številni italijanski generali, višji častniki ter nemški častniki, ki so na poti skozi Rim, in drugi.

Zanimivi film je kazal napad na Pearl Harbour, padec Manille, padec Singapurja in Rangoona, spuščanje padalcev na Celebesu, zasedbo Jave in bitko za Aleute. Nato so kazali dnevnik »Luce« s slikami Japonske in njene mornarice. Občinstvo je z največjo pozornostjo spremljalo različne vojne prigode ter je večkrat ploskalo hrabrim vojakom prijateljskega naroda, kateremu je tudi priredilo manifestacijo tovariškega sočustvovanja.

Vladarica na obisku v rimski bolnišnici

Rim, 11. dec. s. Vel. Kraljica in Cesarica je znova obiskala ranjence v bolnišnici »Regina Elena«. Dolgo se je ustavila pri njih ter spravevala o stanju in zdravljenju slahernega ter je vsem materinsko izrekala vzvišene tolažilne besede. Nato je Vladaica pregledala različne oddelke v bolnišnici ter več kakor po dobri uri zapustila bolnišnico v spoštljivem spremstvu ravnatelja in osebja.

Nečloveško angleško ravnanje z italijanskimi ujetniki

Rim, 11. dec. s. Objavljeno je bilo besedilo pisma, ki ga je legionar Angelo Bosi poslal svojemu bratu in ki je ušlo angleški cenzuri: Indija, 19. 7. 1942-XX — Dragi brat! Ti, ki si v Italiji, malo poizveduj, če hodijo angleški ujetniki na pol bosu po blatu in če nosijo obleke, ki se docela razlezejo, če jih trikrat opereš. Povej mi, če na železnih postajah tudi pljuvajo nanje, medejo kamne in počenjajo samo take reči, ki bi jih zmogla samo tolpa zločincev, izvezbanih po voditelju tolovajev, kakor so delali z nami v Aleksandriji in Suezu. Tako so se straže, ki so nas spremljale, z nami zabavale. Med stražami so bili zastopniki vseh plemen: Avstralci, Novozelandci, Kanadčani in Poljaki. Le med temi zadnjimi je bil kdo, ki je imel usmiljenje z nami, a tudi ti se morajo pokoravati drugim ter molčati. Koliko bi ti še rad povedal, toda saj veš... ne smem. Zdrav sem še zmeraj. Moja morala je vedno visoka. Iskreno te pozdravlja tvoj brat Angelo.

Vesti 11. decembra

Švicarska vlada je izdala nove stroge ukrepe proti spekulaciji s prodajo zlatnikov. V bodoče smejo prodajati ali kupovati zlato samo koncesionirane tvrdke. Maksimalna cena za zlato v zlitinah je 4970 frankov za kilogram čistega zlata, za kovance po 20 zlatih frankov pa 50.50 franka. V prodaji domačih in tujih zlatnikov pa se mora zaračunati 20% luksuzni davek.

Anglija je spet povečala obtok papirnatega denarja za 70 milijonov funtov sterlingov, tako da znaša celotno povisjanje 370 milijonov. Ob izbruhu vojne je znašal angleški obtok bankovcev 580 milijonov, sedaj pa znaša 950 milijonov funtov.

Turški parlament je odobril predlog za dodatne kredite v znesku 60 milijonov turških lir, namenjene za narodno obrambo.

Švicarska vlada je naročila poslaniku v Londonu, naj vloži najostrejši ugovor proti novi kršitvi švicarske nevtralnosti po angleškem letalstvu 8. decembra zvečer. V navodilu je rečeno, da naj opozori angleško vlado, naj vendar izjava zagotovi, ki jih je ponovno dala Švici.

Hrvaške vojaške oblasti so sklenile, da bodo dvignile vse tri jugoslovanske monitorje, ki so bili potopljeni pri Zemunu. Prvega so že dvignili in je v popravilu.

Admiral Darlan si je s podporo generala Eisenhowerja pridobil položaj, s katerega bo lahko izsiljeval zaveznike, piše švedski komunistični list »Dagens Vorker«.

Za svetnika pri hrvaškem poslaništvu v Rimu je bil imenovan dr. Vilko Bosko; dosedanjí generalni konzul Hrvaške v Milanu pa je bil premeščen v Zaro. Bivši generalni tajnik ustaskega pokreta, Blaž Lorković, brat zunanjega ministra, pa je imenovan za hrvaškega poslanika v Bratislavi.

Hrvaško trgovinsko zastopstvo je odpotovalo v Sofijo na pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Hrvaško in Bolgarijo.

Uspešen napad nemških čet na srednjem odseku južnega bojišča

Sovjetski napadi ob Tereku, med Donom in Volgo ter južno od Ilmenskega jezera krvavo zavrnjeni — Letalski napad na Derno in na Bougie

Hitlerjev glavni stan, 11. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je večeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na odseku pri Tereku so nemške čete razbile koncentriran napad skupine sovjetskih sil. Krajevni sovjetski nastopi so se izjalovili.

Med Volgo in Donom so bile sovjetske sile, ki se jim je posrečil vdor, obkoljene in uničene. V ostalem so imeli Sovjeti pri nadaljevanju neuspešnih napadov ponovno visoke izgube. Izgubili so v dnevih 8. in 9. decembra samo na tem odseku 104 oklepnike.

Kljub hudi obrambi so vrgli pehotni in oklepni oddelki nasprotnika v velikem loku Dona dalje nazaj in zavrnili njegove protinapade, pri čemer je bilo uničenih 16 sovjetskih oklepnikov.

Na srednjem odseku bojišča se nemški napad nadaljuje zelo uspešno. Pripeljanih je bilo več sto ujetnikov in zaplenjenega mnogo orožja. Sovjetski protinapadi so bili zavrnjeni. Bojna letala in strmoglavci so obstreljevali zbiranje sovjetskih čet in železniške cilje. Napadal-

ni oddelek neke letalske divizije so uničili 59 utrdbic in bojnih postojank.

V teh borbah in južno od Ilmenskega jezera so Sovjeti izgubili vsega 72 oklepnikov.

V Cirenajki je letalstvo napadlo Derno, pri čemer je bilo sestreljenih 7 angleških letal. V Tunisu je bilo zaradi slabega vremena samo krajevno bojno delovanje. Zavezniški sunek jugozahodno od Teburbe je bil krvavo zavrnjen. Veliko število oklepnikov je bilo zažganih z obstreljevanjem.

Bojna letala so z bombami hudo zadela trgovsko ladjo srednje velikosti v pristanišču Bougie in obstreljevala z vidnim uspehom zavezniška oporišča.

Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili preteklo noč pri poletih letal nad zahodnim in zasedenim ozemljem v smeri proti Italiji tri angleška letala.

8. decembra so ob izlivu Gironde odkrili majhno skupino angleških saboterjev ter jo v boju uničili.

Glavni vtisi Ducejevega govora v tujini

Berlin, 11. dec. s. Rimski dopisnik nemškega lista »Nationalzeitung« je podal pregled vtisov, ki jih je napravil veliki Ducejev govor po vsem svetu ter med drugim napisal: »Po tednu dni lahko ugotavljamo dvojce: dejstva sama osvetlujejo predvsem npravo silo govora, poleg tega pa so bili v tujini prisiljeni upoštevati in zato znova priznati, da je Mussolini verno tolmačil čustva, ki preve-

vajo italijanski narod. Vsak opazovalec v Italiji je po Ducejevih besedah v poslednjih dneh lahko spoznal, kako se je še bolj razširil neki vzvišeni mir, kako je narasla duševna moč in volja do boja in do zmage kakor še nikdar poprej. A poleg tega je lahko videl kar se da zgovorna pričevanja, kakor na primer dokaze iskrenega tovarištva do družin, ki so bile žrtve angleških bombnih napadov. Še nekaj je, kar je moral vsakdo opaziti, da namreč strahovalni napadi niso dosegli drugega ko da so še bolj razvneli sovraštvo do nasprotnika. To sovraštvo lahko imenujemo smrtno.«

Posvet med maršalom Petainom in nemškim vrhovnim poveljnikom v Franciji

Vichy, 11. dec. s. Na povabilo francoskega državnega poglavarja maršala Petaina je nemški vrhovni poveljnik na evropskem zahodu maršal von Rundstedt dospel v Vichy ter je imel dolg pogovor z državnim poglavarjem. S francoske strani so bili navzoči: predsednik vlade Laval ter glavni tajnik zunanjega ministristva Rochad, z nemške strani pa generalni poročnik von Neubronn ter nemški generalni konzul Krug von Nidda. Obravnava so zgolj in samo vprašanja, ki se tičejo razpusta francoske vojske. Na koncu razgovora je maršal Petain priredil kosilo na čast feldmaršalu von Rundstedtu, nakar se je ta vrnil v svoj glavni stan.

Razprave v angleški zbornici o zadevi admir. Darlana

Rim, 11. dec. s. Politični in vojaški položaj v Severni Afriki je še vedno glavni predmet razprav v Angliji. Ta teden tisk znova prerašeta posledice sodelovanja admirala Darlana pri nastopih zavezniške vojske v Severni Afriki. »News Chronicle« je objavil dolg uvodnik, ki nosi naslov »Primer admirala Darlana«. List trdi naprej, da ni prav, da bo razprava o tej stvari na tajni seji britanskega parlamenta. Pri človeku Darlanove vrste je treba imeti vedno dvome glede čistosti njegovih namenov in obljub Navzlic temu pa je potrebo, da se ohrani tajnost vladnih izjav glede položaja Darlana, večeraj v spodnji zbornici znova potrdil zunanji minister Eden. V odgovoru na vprašanja je Eden rekel: »Ta stvar je že urejena s izjavami predsednika Združenih držav in z izjavami, ki sem jih jaz podal tukaj v zbornici. Ne

morem dati nobenega zagotovila, da bi mogli dati takšna pojasnila, kakršna si naša javnost želi.« Odgovor kajpada zbornice ni zadovoljil, kajti delavski poslanec Bevan je zaprosil za besedo in povedal, da je javno mnenje še vedno resno zaskrbljeno zaradi Darlanove zadeve. Dostavil je, da nima namena škodovati odnosom s katero koli drugo zavezniško državo, vendar vztraja pri zahtevi, da je treba parlamentu dati možnost, da pove svoje mnenje. Clan konservativne stranke Winterton je podprl Bevana in znova poudaril, da ima spodnja zbornica vso pravico, da govori na javni seji o vprašanju takega političnega pomena, četudi so to vprašanje našli zavezniki. Eden je priznal, da ima Winterton prav, toda opravičeval se je, da s svojo izjavo ni storil nič drugega, kakor da je povedal stališče vlade. Liberalci Harris

je predlagal, naj bi zbornica počakala, da bo Churchill podal svojo obljubljeno izjavo. In če bi smatrala, da ta izjava ni zadovoljiva, pa bo lahko zahtevala nova pojasnila. Zbornica se je nato zbrala na tajno sejo, da bi razpravljala o razvoju dogodkov v Severni Afriki ter o položaju Darlana. Zaradi napovedi: da bo Churchill govoril o Darlanovi zadevi, ki tako močno zanima angleško javno mnenje, se je v zbornici zbralo izredno veliko poslancev. Kakor javlja parlamentarni dopisnik Reuterja, od začetka vojne še ni bilo tolikšnega števila udeležencev. Navzočih je bilo tudi mnogo lordov in ložah, ki so bile zanje rezervirane.

Najvišji predstavniki civilnih in vojaških oblasti pri slovesni službi božji v stolnici

Na praznik jutraj se je v stolnici ob prisotnosti civilnih in vojaških oblasti, mnogoštevilnih predstavnikov Oboroženih Sil in mnogoštevilnega občinstva vršila prirčna slovesnost molitve za zmago in za pozitivne krščanske natele v borbi proti komunizmu.

Službe božje so se udeležili Visoki komisar, Divizijski poveljnik kot zastopnik odsotnega Armadnega poveljnika, Zvezni podtajnik kot zastop-

nik odsotnega Zveznega tajnika in vsi drugi predstavniki oblasti.

Po slovesni službi božji je vojaški kurat, ki je imel službo božjo, v nagovoru poudaril pomen nabožne slovesnosti, poudarjal, da vero, ki preveča Oborožene Sile in ves narod, ki najde svoj najčistejši izraz v trojnem imenu: Bog, domovina, družina.

Novo mesto

Kdor se mudi v Novem mestu, lahko opravi vsa naročila in dobi vsa pojasnila v zvezi s časopisi »Slovenec«, »Slov. dom«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Slov. književnik« ter »Slovenec« kolektor v podružnici »Slovenec« v Novem mestu. Le če bodo natočniki redno plačevali naročnino, bodo list prejeli, sicer bo ostavljen. Tudi zastopniki imenovanih listov iz sosednjih krajev lahko izročijo ves nabrani denar in napravijo potrebne obračune pri podružnici v Novem mestu.

Navodila fašističnim hierarhom za zimsko obdobje

Taskovni urad Zveze bojevnih fašijev sporoča: Po naročilu odsotnega Zveznega tajnika je včeraj popoldne sprejel Zvezni podtajnik Capurso poročila ljubljanskih fašističnih hierarhov ljubljanskega fašija in dal navodila za čas zimskega obdobja.

Plemenit dar Pokrajinskemu podpornemu uradu

Gozdna uprava kneza Windischgrätza je v želji, da udare obsežno podporno dejavnost Podpornega urada Visokega komisarata tako v Ljubljani kakor tudi v vsej pokrajini, poslala Eksc. Visokemu komisarju znesek 5000 lir, ki je bil naznan za podporno akcijo.

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani razglasi

Številno točk za prešte odev, z vato polnjene odev, žimnice in posteljne blazine ter za zavese, zavese in blazine.

Združenju trgovcev za Ljubljansko pokrajino, Združenju industrijev in obrtnikov, Združenju industrijev in obrtnikov — odsek za obrtništvo, Visokemu komisarjatu (Taskovni urad) in na znanje Visokemu komisarjatu (Urad za kontrolo cen), Kr. kvesturi, komandi Kr. finančne straže in okrajnim glavarstvom.

Glede števila točk, ki odpadejo na »prešte odev, z vato polnjene odev, žimnice in posteljne blazine« ter na »zavese, zavese in blazine«, o katerih je govor v zaporednih številkah 4 in 11 oddelka V. ministrske tabele A, se sporoča, da se za te predmete uporablja število točk, ki odpade na dotične tkanine po številu metrov, ki so bili uporabljeni za izdelavo teh predmetov. Za te izdelke se torej pobirajo odrezki z rimskimi ali arabskimi številkami glede na to, kakšni odrezki odpadejo na tkanino, iz katere je izdelek napravljen.

V veljavi ostane določba, da se bodo izdajale nabavnice z arabskimi številkami za predmete, podvržene odrezkom z arabskimi številkami, nabavnice z rimskimi številkami pa za predmete, na katere odpadejo odrezki z rimskimi številkami.

Nujno naročilo cenj. naročnikom!

V mnoge kraje že dalj časa pošiljamo naše časopise, toda naročnine ne prejemamo. Zato nujno prosimo vse cenjene naročnike, da blagovolijo vsak mesec sproti plačevati naročnino za naše liste pri župnih uradih, oz. pri naših zastopnikih, kjer so zastopniki. Kadar kdo potuje v Ljubljano, oziroma Novo mesto, naj zbrano naročnino izroči ali upravi v Ljubljani, oziroma njeni podružnici v Novem mestu.

Vsak si lahko misli, s kolikšnimi žrtvami je združeno izdajanje časopisov ter razpošiljanje po deželi, zato smo prepričani, da nam nihče ne zameri tega našega poziva, kajti, če ne bomo redno vsak mesec prejeli tako zbrane naročnine, ne bomo mogli časopisov dalje pošiljati. Uprava »Slovenec«.

Gregorski fantje branijo Sela pred roparji

Iz Ortoeka je prispelo poročilo o smelem nastopu gregorskih fantov proti partizanski skupini, ki se je priključila na Pusti vrh na Slemenih z namenom, da bi tod ropala. Fantje so napadli prodajalno skupino in jo presenetili v zasedi. Med partizani je nastal velik preplah in so se že takoj v začetku boja morali umakniti. Postavili so se v bran na nekem utrjenem gričku, od koder so obstreljevali fante s puškami in s strojnicami. Fantje so se morali umakniti in dobiti ojačenje, toda po kratkem času so ponovno napadli partizane, ki so se spet približali vaški straži. Boj je bil dramatičen in je trajal dalj časa. Fantje so držali utrjeno postojanko na za borbo primernem griču, tako da so morali partizani popustiti in se umakniti. V borbi je bil ubit nek 18leten partizan, katerega pa so partizani odveli k sebi. Ko so bežali skozi vas Zapotok, so seveda spet izsiljevali od ljudi hrano. Ljudje so videli tega mrtvega, katerega pa niso spoznali. Partizani so imeli s seboj tudi več ranjenec.

Partizanski skupini na Travnici prede zelo slaba in ji je roka pravice vedno bližje, pa četudi vlač v gozdove pošlene slovenske matere, kakor se je to dogodilo na praznik Brezmadežne v Dahn nad Ribnico.

Partizanska ministra Kocbek in Lemež rešujeta Suhor...

Medtem ko vodstvo OF zvrta odgovornost za vse zločine na »neodgovorne elemente«, sta dva njegova najplivnejša člana zapovedala do smrti mučiti in moriti p. Norberta Klementa in skupino slovenskih fantov

Ko je slovensko partizanstvo po dogodkih preteklega poletja izgubilo večino svojih borbenih sil, ko so mu bile izpodrežane vse možnosti za obstanek med slovenskim ljudstvom, ko je to ljudstvo po tolikem mučenju in preganjanju pograbilo za orožje ter se postavilo v bran proti tistim, ki so si postavili za cilj uničenje slovenskega naroda, je »vrhovno« vodstvo slovenskega komunizma uvidelo, da je revolucije in partizanstva konec. Uvidelo je, da se je približal čas, ko se začenja točno ugotavljati odgovornost za gorje, ki ga je partizanstvo prineslo slovenskemu ljudstvu in njegovi zemlji. Ta strah pred odgovornostjo je bil tem večji zaradi tega, ker partizanstvu in komunističnemu vodstvu ne gre danes več za revolucijo, temveč zgolj za ohranitev gola življenja. Nado za to ohranitev morejo višji komunistični zločinci imeti samo, če bi se jim posrečilo ostati nepoznanim ali pa zvrtniti odgovornost za 4000 poklanih Slovencev drugam.

Z nepoznanostjo ne morejo več računati. Slovensko ljudstvo ve, da so ene najgroznejših morij, kar jih je kateri narod v Evropi doživel, krivci: Kidrič, Baebler, Kocbek, Prežuhov, Voranc — Lovrenc Kuhar, »Kardelj«, Golob, Josip Vidmar, dr. Lemež, dr. Brilej, dr. Dermastja, Leskosek, Fajfar, lekra, Jože Rus, ki so po načrtu, plačani od najhujših sovražnikov slovenskega naroda in ob naponu vseh svojih sposobnosti in sil vzgajali iz naše zepelane mladine bataljone poklicnih ubijalcev in roparjev, ki so e tem našemu ljudstvu pred zgodovino pritiskali najzločinnejši pečat ter spravili na kocko njegov obstanek. Ljudstvo jih pozna po imenu, po podobi, po delu in po krvi, ki ee drži njihovih rok. Ljudstvo pozna ne samo nje, temveč tudi njihove ožje in širše zaveznike, pozna tudi duhovne pripraviljalce komunistične morije. Zato na nepoznanost ne more nihče od teh ljudi več računati.

Ostane samo še druga pot: e propagando zvrtniti odgovornost za 4000 umorov in za vse, kar so ti umori gorja rodili, na takomenovane neodgovorne, zločinske elemente, ki da so izkoristili idealno gibanje OF za izživljanje svojih temnih nagonov. Vodstvo OF, pravijo, ne more za njihova strahotna dejanja odgovarjati, temveč se je vse to dogajalo proti njegovi volji, brez njegove vednosti in ne da bi bilo vodstvo moglo to preprečiti. Ta propaganda, ki naj jim odpre krvave roke, se širi usno in po raznih njihovih tiskovinah, zlasti v Ljubljani, saj eo ti rablji slovenskega ljudstva po večini v perverzno zabredli tipi, sinovi takomenovane boljše, pa do dna gnile, mešanske družbe. Ta družba si je nadela nalogo, da bo opravičila pred ljudsko sodbo in pred zgodovino zločince, kakor jih naš narod doslej ni premogel.

Toda vsa ta propaganda je samo propaganda in samo opravičevanje. Mnoge se dogodki, ki do-

kazujejo, da se vse, kar store partizani, tudi najpodslejša zločinstva, tudi najbolj satansko mučenje naših nedolžnih ljudi, ropanje in kar je še slavnih dejanj v nehanju slovenskega partizanstva, godi ne le z vednostjo, ne le z odobritvijo, ne le po zapovedi, temveč ob dejanskem sodelovanju vrhovnih voditeljev »osvobodilne fronte«. Ni še mesec dni, kar je na primer bivši ljubljanski trgovec Roman Golob, znan pod partizanskim imenom »krompirjev tat«, osebno vodil ropanje na slovenskih kmetijah in v vaških trgovinah po Kočevskem in v Dobropoljah. Dokazano je, da je vse n. pr. umore pomembnejših slovenskih ljudi zasnoval in osebno vodil Aleksij Baebler, po poreklu krščen in švicarsko pobarvan poljski jud, ki je leta in leta po evropskih zločinskih središčih studiral tehniko političnih umorov in to tehniko prekusl v Spaniji.

Najnovejši dokaz za popolno odgovornost in sodelovanje vrhovnih voditeljev OF pri vseh partizanskih grozotah pa eo dogodki na Suhorju.

V četrtek, 29. novembra ob 7 zvečer, je prihrumelo več sto partizanov s hrvaške meje proti Suhorju. Prišli so na pomoč največji sedanjí partizanski enotici »Čankarjevi« brigadi, katero so fantje preganjali tako, da je bila popolnoma v nemoči in bi bila uničena, če ne bi dobila pomoči od hrvaških tolovajev, ki jih kliče na pomoč vodstvo OF. Boj se je pričel nekaj čez sedmo zvečer, ko so začele regljati z vseh strani streljane in puške proti šoli in župnišči, kjer so se utaborili fantje, da bi branili sosesko. Boj je trajal dolge ure do ranega jutra, ko so partizani, katerih vrste so bile močno razredčene, spet odšli, za seboj pa pustili večje število požganih hiš in izropanih domov. Večje število partizanov je obležalo mrtvih na bojišču. Mnogdesetin je bilo tudi ranjenih, toda te so ostali odnesli v gozd.

Z zvijačo se je partizanom posrečilo dobiti v roke nekaj fantov, med njimi tudi duhovnika p. Norberta Klementa. Ujete fante so postavili pred posebno sodišče, ki sta mu predsedovala partizanska ministra Edvard Kocbek in odvetnik dr. Lemež Milan, poleg njiju je imel glavno besedo še plavalas, visokorasel ljubljanski partizanski »evangelist«. To sodišče je večino jetnikov obsodilo na smrt, pred katero so obsojence mučili tako, kakor znajo samo morileci »novega človeka«. Delilci »pravice« so imeli med sabo tudi slovitega krvnika James (Dzems). Največjo pozornost pa so »novi kristjani« posvetili duhovnu p. Norbertu. Izrek sodišča, ki sta mu predsedovala Ed. Kocbek in M. Lemež se je glasil: »Zrtev je treba privezati na drevo in ji rezati ud za udom in kos za kosom do zadnjega utripa.« Več ur je trajalo to zverinsko mučenje, dokler ni duhovnik izdihnil. Ni znano, ali je ob pogledu na gorečo slovensko vas in ob pogledu na razmesarjenega slovenskega duhovnika Edvard Kocbek snoval nove globoke speve o zemlji, o novem človeku in njegovi dobroti v smislu naukov svoje osebne revolucije, kakor jo je s svojim krogom oznanjal v »Dejanju« in drugod.

Spopad na Suhorju, katerega so silno oslabljeni slovenski partizani mogli izvesti samo s pomočjo potepinov in roparjev onstran Gorjanec in Kolpe, je iztrgal iz srede našega ljudstva tudi 17 mladih življenj s poveljnikom na čelu. Padli so v neenakem boju, ki ga je nasprotnik vodil z vsemi nečloveškimi načini. Trikratna premoč ni mogla omajati poguma idealnih fantov. Zmagala je vera v postenost in svetost borbe in zapiranje v zdrave in odporne sile slovenskega ljudstva. Ti padli fantje so si zaslužili globoko hvaležnost vsega ljudstva. Enako tudi njihov poveljnik Izток, ki je padel kot junak, saj se je bil do zadnjega diha. Prestreljenega obraza, zlomljene noge in roke je kljuboval sovražniku, dokler ga niso popustile zadnje sile. In pobesneli roparji partizanski krvoloki so stresli svoj srd nad njim tako, da so umirajočemu s kopiti razbili glavo.

Vemo, da žrtve, ki padajo za sveto našo stvar, rode novo seme, dvigajo in utrjujejo ljudski odpor, ki je poročstvo da gre partizanstvo svojemu neizogibnemu poginu nasproti. Redki ostanki bodo kot preganjane zveri morali begati po gozdovih, dokler jih tudi tam ne najde roka pravice in jih ugonobi.

Se nekaj vrstic o pokojnem mučniku patru Norbertu-Walterju, prvi žrtvi iz redovniške duhovniške vrste in sedemnajsti žrtvi med do sedaj umorjenimi duhovniki, ki so padli pod partizanskim rabeljskim nožem ali puško po grozljivih mukah in trpljenju.

Pokojni Walter je bil po rodu Čeh. Rodil se je 6. avgusta 1910. v Trutovu. Zgodnjo mladost je preživel v Brnu na Moravskem, kjer je obiskoval ljudsko šolo in nižjo gimnazijo. Kmalu po pretekli svetovni vojni so se njegovi starši preselili v Ljubljano, kjer je njegov oče zastopal razne češke tvrdke. Da bi svojemu sinu edincu oskrbeli dobro vzgojo in izobrazbo, so dali starši mladega Walterja v zavod sv. Stanislava v St. Vidu. Ta okolnost pa je odločilno vplivala na vse njegovo poznejše življenje. V teh letih namreč je v njem dozorel sklep, postati duhovnik-redovnik. Za starše je ta sinova odločitev pomenila veliko žrtev, toda vdali so se, ker mu niso hoteli braniti, da gre za božjim klicem. Po maturi je nato vstopil v noviciat križiškega reda, kjer je dobil redovno ime Norbert. Leto preizkušnje je napravil deloma v Ljubljani deloma pa na južnem Tirolskem. Naslednje leto so ga poslali študirat skolasnično filozofijo v Innsbruck, kjer je bil gojenec jezuitskega zavoda. Po končanem študiju je sledil triletni študij bogoslovja na ljubljanskem vseučilišču. Medtem je dne 9. septembra leta 1933. napravil redovne obljube in bil 25. marca 1934. posvečen v mašnika. Svojo prvo sveto mašo je daroval pri Križankah v Ljubljani.

Nato je bil leto dni kaplan v Središču ob Dravi in eno leto prefekt v križanski dijaškem konviktu. Od leta 1937. dalje je bil ves čas kaplan v Metliki.

Pokojnik je ljubil našo zemljo in naše ljudstvo kot svojo lastno domovino. Narava ga je bogato obdarovala z izvrstnimi zmognostmi. Bil je velik glasbeni talent. Slovel je tudi kot odlični govornik. Obiskovalci križanske cerkve se še vedno radi spominjajo njegovih lepih nedeljskih nagovorov, ko je kot dijaški prefekt leto dni služboval v Ljubljani. Povsod so ga poznali kot duhovitega in zabavnega družabnika. Zato je užival splošno priljubljenost, posebno pa ga je ljubila in spoštovala mladina. Njegov ljubeznivi in prijazni nastop mu je pridobil povsod, kamor je prišel, mnogo iskrenih prijateljev in naklonjenih znancev.

Za mučenje in smrt duhovnika Norberta, ki je bil slovenskemu ljudstvu ob hudih urah tolažnik-pastir, za mučenje in smrt fantov na Suhorju toži to ljudstvo novega kristjana Edvarda Kocbeka in komunističnega krvoloka Milana Lemeža. Toži ju in ju bo tožilo, dokler ne bo z njuno krvjo zadoščeno pravici, ki bo po sodbi ljudstva zadela vsakogar, kdor je nad ljudstvom grešil.

Z Goreniskega

Visoko vojaško napredovanje koroškega rojaka. Z veljavnostjo od 1. decembra je napredoval generalni major Julij Ringel, po rodu iz Velikove, za generalnega poročnika. General Ringel je bil za zasluge pri boju na Kreti odlikovan z viteškim križcem železnega križa.

Gostovanje italijanske umetnice v Celovcu. Sinoči je v glasbeni dvorani v Celovcu nastopila italijanska umetnica Marija Fiorenza, ki je zadnji čas pela lirске operne vloge v Kr. gledališču v Rimu in v Scali v Milanu. Koncertirala je zadnji čas v raznih velikih nemških mestih, prepevajoč pesmi in arije.

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

In ko ste mu bili povedali, da imela nobenega namena zamotavati ste bili tedaj v kuhinji, vam je priporočal, da molčite... Ne? Vi ste sicer in po pravici povedala, mislim, da je vedel za Robinovo smrt že nekaj dni pred tem, preden ste videli prvi svojega gospodarja semkaj... Končno pa vas je včeraj, ko vam je Druckerjeva gospa naročila, da vsakomur, kdor bi vas kaj vprašal po tem, odgovorite, da njen sin ni vstal pred deveto uro, in ko ste kmalu nato zvedeli, da je bil nekdo v bližini umorjen, vas je vsa stvar preplašila in začeli ste sumiti... Se mar motim, gospa Menzel?

Kuharica je ihtela in si s predpasnikom brisala oči. Njen jok in njen molk sta bila najboljši dokaz, da je imel Vance prav. Heath si je vzel cigaro iz ust in z divjim pogledom motril kuharico. »Toda, vrta, dobra znanca! Vse tisto, kar ste mi bili zadnjikrat povedali, ko sem vas zasiljeval, je bilo torej zlagano. Krivo pričevanje, kaj? Ali se zavedate, da vas to lahko precej stane?«

Ko je Vance videl, da je kuharico spet prevzel strah, je dejal nekam zviška: »Gospod narednik, gospa Menzel ni

spodlčna je pri hiši čisto domača. Gospa Druckerjeva ji je dala ključ in tako lahko pride v hišo kadar koli. Gospodični tako ni treba nikdar zviniti, gospe pa takrat, kadar mene ni doma, ni treba hoditi odpirat.«

»Čisto naravno, popolnoma razumljivo...« je pomrmral Vance. »Gospa Menzel, za danes vas ne bomo več nadlegovali.«

Ko smo stopili skozi zadnja vrata proti strelišču, se je Vance obrnil in pokazal s svojo palico na vrata.

»Gospodje,« je dejal, »ta vrata so bila nocoj odprta z enim od tistih dveh ključev, ki jih imata gospodična Dillardova in gospa Druckerjeva. O tem ni nobenega dvoma.«

Heath je pritrdil, ni pa bil istega mnenja Markham, ki je nekaj časa molčal in ježno kadil. Potem je nenadno naredil vihravo kretnjo, kakor da hoče iti spet nazaj v hišo, iz katere smo bili pravkar prišli. Vance ga je komaj še ujel za rokav.

»Pa kaj je vendar s teboj? Prosim te, da se malo krotiš. Oprosti, toda hudo taktično napako bi s tem zagrešil, dragi moj.«

»Vsi hudiči, Vance!« se je pridružil Markham in se sunkovito otresel Vancejeve roke. »Toda, ali ne vidiš, da se nam je gospod Drucker nesramno zlagal, ko je dejal, da je odšel pred Robinovim umorom skozi železna mrežasta vrata pri Dillardovih?«

»Čisto očitno. Tako sem vse doslej sumil tudi jaz. Toda, kaj misliš, da bi s tem dosegel, če bi zdaj drvel spet

zgor in ugovarjal? On bi ti rekel, da se je kuharica kruto zmotila.«

Ni bilo videti, da bi Markham temu kaj preveč verjel.

»Kaj pa glede dogodka, ki se je pripetil včeraj dopoldne? Nočem vedeti, kje je Drucker bil tedaj, ko ga kuharica ob pol devetih ni našla v njegovi sobi. Čemu za vraga je gospe Druckerjevi toliko na tem, da nas hoče prepričati, da je bil njen sin tisti čas, ko se je zločin odigral, še v postelji.«

»To pokazuje, da tudi ona ni našla svojega sina zjutraj doma. Ko pa je zvedela, da se je odigral še drugi zločin, si je v svoji razburjenosti domisljila takoj poiskala izhod in skušala pripravi ti alibi za svojega sina. Smatram pa na vsak način, da bi bil zdaj kakršen koli tvoj korak neumesten in brez haske.«

»Meni pa se zdi, da ne. Verjetno je, da bi z enim samim odločnim nastopom razvozljaj vse to zadevo.«

Vance ni takoj odgovoril. Zdelo se je, kakor da se je zagledal v premikajoče se sence vrbinja, ki ga je veter pozibal ob vrtnih gredah. Nato je dejal z globokim glasom:

»Ni umestno, nastopati s silo, Markham. Stavim sto proti eno, da bo snoči gost, če upoštevamo to, kar nam je že znano, znova prišel v hišo na obisk, in verjamim mi, da se tokrat ne bi zadovoljil samo s tem, da bi pustil pred vrati šahovsko figurico!«

Izraz groze se je pojavil v Markhamovih očeh.

»Potemtakem misliš, da bi jaz lahko postavil v nevarnost življenje te kuharice, če bi takoj porabil tisto, kar nam je povedala?«

»Najstrašnejše pri vsej stvari, Markham, je prav v tem, da nam vse dotle dokler ne zvemo resnice, grozi nevarnost na vsakem koraku.«

Vancejev glas je bil čisto poparjen.

»Nimamo pravice nikogar izpostavljati nevarnosti.«

Hišna vrata, skozi katera smo bili prišli, so se odprla, in na pragu se je pojavil Drucker ter si z roko zakril oči pred soncem, ki je z vso močjo sijalo vanj. Pogledal je Markhama in se mu zbadljivo nasmehnil.

»Upam, da vas ne bom motil.« je dejal nekam grozeče posmehljivo. »A kuharica me je pravkar obvestila, kaj vam je povedala, namreč, da sem se tisto jutro, ko je bil Robin umorjen, vrnil skozi ta vrata domov.«

»Glej no, olej!« je pripomnil Vance in si izbral novo cigareto v svoji dozi.

Grbec ga je pogledal z zlobnim nezaupanjem.

»Kaj hočete reči s tem?« se je oglasil Markham.

»Samo to, da se je kuharica zmotila. Prosim vas najprej, da vzamete na znanje tole: Očitno je kuharica zamenjala dneve. Tisto jutro, ko se je odigral zločin, sem šel, kakor sem vam bil že pri neki priliki povedal, od doma skozi železna mrežasta vrata pri strelišču na Cesto 76. Greta se je zdaj sama prepričala, da se je zmotila.«

37.

In sestra brž steče k svojemu bratu župniku, ki je iz molitvenika prebiral večerno molitev ter mu vsa v eni sapi pove, kar je bila ravnokar videla. Župnik pa ji veli: »Pojdi v kuhinjo, in ko se pastirček vrne, ga pripelji predme!«
»Bom!« reče in odide.

38.

Ni ji bilo treba dolgo čakati, kajti pastirček se je čez čas vrnil ves zadovoljen in vesel v kuhinjo ter odložil na mizo prazno skodelico. Tedaj pa stopi sestra k njemu, ga prime za rokico in mu reče: »H gospodu moraš!«
In ga je odpeljala.

Pred knjižno razstavo v Ljudski knjigarni

Naša največja slovenska knjigarna je poslala med narod že nad 4 milijone knjig

Ljubljana, 11. decembra.

Kratko naznanilo v časopisu o nedeljski razstavi lepe knjige v Ljudski knjigarni je prijetno iznenadilo ljubitelje naše lepe knjige, katerim je največja slovenska in ljubljanska knjigarna pripravljala že lani veliko knjižno razstavo z recitacijskimi nastopi naših starejših in mlajših književnikov. Namen take razstave naj bi bil, povezati in zblizati knjigo in bralca, na drugi strani pa tudi pisce in bralce njihovih knjig.

To zamisel je vodstvo Ljudske knjigarne z ravnateljem g. Komarjem na čelu izvedlo tako, da bo priredilo v nedeljo, 13. decembra prvo tako knjižno razstavo, ki bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne. O pomenu knjige bo ob 11 govoril književni tajnik, pesnik g. Severin Šali.

Pred knjižno razstavo, ki je za naše mesto zanimiv in lep dogodek, je poročevalca zanesla pot v knjigarno. Koga ne bi zanimalo pripravljeno delo za tako razstavo, o kateri je bilo govora že večkrat, ko zve, da smo le še nekaj dni pred njo? V knjigarni so bili prav pri aranžirskem delu. Tine Glavan, sam pisatelj, ki je dal za to zamisel pobudo med prvimi in ki razstavo aranžira, me je prijazno pozdravil, zato sem se ustavil kar pri njem in začel vprašanje o knjižni razstavi malo podrobneje.

»V nedeljo boste torej priredili knjižno razstavo. Bodite prepričani, da se za to občinstvo že zdaj zanima, zato mi ne štejite v zlo, če malo podrobneje povprašam po tej stvari.«

Gospod je bil dobre volje, imel pa je mnogo dela, zato sem začel kar s stvarnimi vprašanji. »Kaj vas je privedlo, odnosno kaj vam je dalo pobudo, da priredite razstavo?«

»Prav za prav ena sama misel: povezati knjigo in občinstvo. Res, ne smemo se pritoževati, občinstva, ki ljubi knjigo in se zanima za književnost, hvala Bogu, je pri nas dosti, vedno več. A zdi se mi, da je med njimi in občinstvom še nekaj prepad; zdi se mi, da še stiki med knjigo in občinstvom niso dovolj utrjeni, da so nestalni. Zela našega založništva in knjigarne pa je, da bi bili ti stiki etalni, globoki in prirejeni. Knjigarna ne sme biti trgovina, temveč prostor, kjer si lahko

kupi duševno hrano, kraj, kjer ti svetujejo dobro tovarišico in prijateljico v urah samote, zapuščenosti in skrbi, in knjiga je stvar, ki je na videz urtva, a govori zgovorneje kakor večina ljudi. Dobri knjigi se človek lahko popolnoma zaupa. Vidite, in to bi mi z razstavo radi poudarili, kar pa je seveda zelo težko. Ljudje, ki bodo razstavo obiskali, bodo videli lepo razvrščene in aranžirane knjige in marsikateri se bo ob njih globlje zamislil v poslanstvo knjige.«

»Kako pa mislite razstavo prirediti?«

»O tem vam lahko tudi nekaj povem, ker jo aranžiram, prav pa bi mi bilo, če bi povprašali kaj o tem tudi druge, ki imajo pri tem delu zasluge: moje tovariše, zlasti pa g. ravnatelja Komarja, ki je dal za to razstavo glavne smernice, kako naj jo uredimo, da bo čimbolj pestra in učinkovita. Poseben poudarek bomo dali našemu založništvu od početka do danes, ker bi radi pokazali, koliko je naša knjigarna naredila kot založnica med slovenskim narodom. Ljudska knjigarna je lahko ponosna, ker je poslala med naš narod do sedaj največ knjig. Prva knjiga je izšla v naši knjigarni leta 1897 (Slovenska kuharica), v vsem svojem razvoju pa je izdala knjigarna 1400 knjig, leposlovnih, jezikoslovnih, verskih, znanstvenih in drugih, v skupni nakladi nad 4 milijone izvodov.

Poudarek bi radi dali tudi italijanski knjigi, ki si je tako dobro utrla pot med občinstvo. Hkrati bi tudi radi nazorno pokazali, koliko knjig je izšlo v zadnjem času po razslu. Skoda je, da vam trenutno ne morem postržati s številkami. Prejite jih je. Zdi se mi, da jih je nekaj nad 200, kar je lepo število. Tudi to zgovorno pričča, da Slovenci ljubimo svojo knjigo in da orjemo s svojim kulturnim plugom kar naprej. Sicer pa bo o tem bolj natančneje govoril na razstavi naš književni tajnik g. Severin Šali, ki bo imel tedaj nekakšno literarno vodstvo.«

»Ali mislite take razstave še prirediti? Po mojem bi bilo priporočljivo in pametno.«

»Seveda mislimo. Najprej bomo priredili razstavo ob vsakem letnem času, posebno pa še pred večjimi prazniki: za Božič, za Veliko noč in podobno. Tako bomo občinstvo še najbolj pritegnili

k sodelovanju in k zanimanju. Take razstave jim bodo postale kulturna potreba. In čemu bi tudi ne priredili razstav? Zakaj bi tudi pisatelji ne razstavili svojih del?«

»Prav imate, g. Glavan, popolnoma se strinjam z vami.«

Načel sem tudi vprašanje o pestrosti in učinkovitosti razstave. O tem bo povedalo sodbo občinstvo samo, ki bo prišlo na razstavo v nedeljo. Na razstavi bo več oddelkov, knjižnih kotičkov in zbir, zlasti »Lepe knjige«; poseben oddelak pa bo posvečen novim izdajam. Slovenčeva knjižnica bo imela poseben oddelak na levi pri vhodu v knjigarno.

Knjižna razstava v Ljudski knjigarni obeta biti lep kulturni dogodek, zato naj ne bo prijatelja slovenske knjige, ki bi pozabil zaviti v nedeljo v knjigarno, da si razstavo ogleda.

V nedeljo Hermes i Korotan

Da ne bo nedelja brez športnih prireditev, sta se dogovorili športni sekciji vodilnih ljubljanskih table-tenis igralcev, da preizkusita svoje moči v obliki dvoboja, ki se bo vršil v nedeljo, 13. t. m. s pričetkom ob 10 v dvorani hotela Miklič. Prireditelj je praviloma prijavljena pri Pokrajinskem O. N. D. ter odobrena.

Iz propagandnih razlogov je vstopnina le 1 liro za osebo.

Ta prireditelj bo nekaka repriza nedeljskega turnirja. Nastopili bodo najmočnejši igralci, ki so se že v nedeljo borili za ponosen naslov ljubljanskega prvaka. V moštvu Korotana bomo videli preizkušene borce: Bradeška, ljubljanskega prvaka, dalje Strojnika Aleša in brčkone Gabrovška. Proti tej zelo izenačeni ekipi bo postavil Hermes naslednje svoje najboljšje moči: Bogataja, Strojnika Romana in novo pristopivšega člana Poženela, ki je presenetil kot neorganizirani na zadnjem turnirju. Prerokovati o končnem izidu je vsekakor zelo težka stvar. Borbe bodo vse ostre in vsaka najmanjša napaka bo odločevala. Zatorej ljubitelji dobre igre: v nedeljo na dvoboji!

Kri za pomoč holnikom

Število razpoložljivih dajalcev krvi se je skrčilo.

Da bi se potrebnim bolnikom vselej lahko nadomestila kri, se vabi občinstvo, naj prisloži na pomoč.

V poštev pridejo polnoletne zdrave, zlasti boljše hranjene osebe. Potrebne preiskave se vrše vsak ponedeljek do 10 na I. kirurg. oddelku splošne bolnišnice.

Dana kri se honorira, vsakdo pa dobi tudi živilsko dodatno nakaznico.

Opozarjajo se tudi vsi, ki že dajejo kri, da so vse legitimacije neveljavne in da po ponovnih preiskavah dobe novo legitimacijo.

Ljubljana

Koledar

Petek, 11. decembra: Damaz I., papež; Hugolin, spoznavalec; Trazon, mučenec; Barsaba, mučenica; Protektat, mučenec.

Obvestila

Lekarne. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova c. 45; mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Gariš, Moste, Zaloška c. 47.

Mlakarjeva »Bajtarska princeza«, veselo-igra v 4 dejanjih, bo vprizorjena v nedeljo, dne 13. t. m. ob pol 11 dopoldne in ob 3 popoldne v franciskanski dvorani. Vabimo vas, da se te predstave udeležite in si nabavite vstopnice v predprodaji, ki bo v soboto, dne 12. t. m. ves dan pri dnevni blagajni franciskanske dvorane.

Mestno ljudsko kopališče v Kolodvorski ulici je odprto od 9 do 12 in od 15 do 18. Med opoldanskim urami je namreč treba kopališče dobro prezračiti, osušiti in presušiti, obenem je pa treba spet segreti vodo v kotlih za popoldanski obisk kopalcev. Zaradi vedno velikega obiska mora biti kopališče vedno v zdravstveno neoporečnem stanju, kar bi pa ne bilo mogoče, če bi bilo odprto ves dan. Zapreti je pa treba kopališče zvečer že ob 18, da ga je mogoče temeljito osušiti in pripraviti za naslednji dan. To delo se zavleče navadno do 19, ko uslužbenec morajo že hiteti, da pred policijsko uro pridejo domov.

Glasbena akademija. Na sporedu današnje javne produkcije so skladbe Ipavca, Deva, Čajkovskega, Bacha, Beethovna, Škerjanca, Verdija in Chopina. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, se prodajajo v knjigarni Glasbene Matice. Nastop se vrši v veliki filharmonični dvorani. Začetek ob 18.

Razstava Mušic-Sed-j-Zonič v Jakopičevem paviljonu je odprta tudi čez poldan. Prostorji so toplo kurjeni. Razstavljenih je nad 60 del v raznih tehnikah, kar ji daje posebno pestrost in privlačnost.

E. Gregorin »Očenaš...«, sedem podob iz življenja. Godi se: Uvod — Na gori ob sončnem vzhodu. 1. podoba: Pred vnebohodom dopoldne. V kmetški hiši na hribu kraj trga. 2. podoba: Na praznik sv. Petra zvečer. V večji gostilni na deželi. 3. podoba: Vsi sveti pred nočjo. V cerkvenikovi hiši pri cerkvi na gori. 4. podoba: V božični noči med enajsto in polnočjo. V stanovanju tovarniškega mojstra na deželi. 5. podoba: V noči na pepelnico med deseto in enajsto uro. V hišici zunaj vasi. 6. podoba: Na veliki petek med drugo in tretjo uro. V gruntarski hiši na vasi. 7. podoba: Na veliko nedeljo jutraj. V prvem nadstropju kmetije v hribih. Predstava bo v soboto 12. t. m. ob 16. Cene so znižane.

Rokodelski oder bo v nedeljo, 13. decembra ob 15 uprizoril Velikonja »Višarska polena«. Slovenska kmečka drama, polna izrazite karakteristike našega ljudstva, je zadovoljila občinstvo, ki je pri obeh predstavah napolnilo dvorano do zadnjega prostora. Mnogi so morali oditi, ker niso dobili prostora. Ker bo v nedeljo zopet uprizoritev »Višarskih polen«, prosimo občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji, ki bo v nedeljo dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-1 desno.

Tudi za ponovitev III. simfoničnega koncerta vlada med našim občinstvom izredno veliko zanimanje. Izvedba koncerta je bila tako odlična, posebno se sijajno izvajanje pianista prof. Antona Trosta, da to zanimanje koncert v resnici tudi zasluži. Predprodaja vstopnic je v Knjigarni Glasbene Matice in občinstvo opozarjamo, da si kupi vstopnice še v predprodaji, ker upravičeno pričakujemo, da bo tudi v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 18. uri unionska dvorana polna zasledena. Ponovilo se bo celotni spored III. simfoničnega koncerta: Rossini, Grieg, Lajovic in Dvořak. Dirigent Drago Mario Šijanec. Orkester: simfonični orkester.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sobota, 12. decembra ob 16: »Oče naš.« Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 13. decembra ob 15: »Hamlet.« — Izven.

OPERA:

Sobota, 12. decembra ob 16: »Thais.« Izven.

Cene od 24 lir navzdol.

Nedelja, 13. decembra ob 10.30: »Angel z avatom. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Ob 16: »Slepa miš.« Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

RAZSTAVO LEPE KNJIGE

priredi v nedeljo, 13. decembra, Ljudska knjigarna v svoji prodajalni, Pred škofijo št. 5.

Razstava, ki ima namen čim tesneje zblizati knjigo in občinstvo, posebno sedaj pred božičnimi prazniki, bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne.

O pomenu knjige bo ob 11 dopoldne govoril književni tajnik, pesnik Severin Šali. Vsi prav iskreno vabljeni!

Izšla je knjiga Maščevaranje svete reke
Opozarjamo, znamenito delo znane finske pisateljice Aino Kallas. Knjigo dobite po vseh knjigarnah in trafikah, pa je še do novega leta čas, da naročite, slovančev knjižnico zase, kakor tudi svojim prijateljem in znancem!

A. DENNERY:

DVE SIROTI

Revica se je bila v času, ki ga je prebila v hiši beračice, močno spremenila. Spremenila se je zaradi tega, ker je nosila umazano obleko, ki je komaj pokrila njen život, pa tudi shujšala je, iz njene obraza pa se je lahko bralo silno trpljenje.

Ko sta prispeli do cerkve, se je okrog njiju zbrala kopica brezdencev, ki so se potikali tam okrog.

Takoj je starka vščipnila revico v roko:

»Dajmo, zapoj tisto pesem, kajti ljudje so pred nama!«

Luiza je ob teh besedah prebledela in med tem, ko ji solze strmu in bolesti drsele po licih, je začela peti neko znano sanjavo narodno pesem.

Jakob je pristopil bližje in z velikim zanimanjem opazoval slepo deklico. Spomnil se je bratovčih besed.

»Ni se lagat šepave! Prav zares, resnično je dražestna!«

Ko je končala drugo kitico, se je Frochardova obrnila k navzočim, toda vsi so jo tedaj popihali.

»Prekleti meščanski pe!« je zareskala starka. »Stirje coldi!«

»Nič zato, mati!« je dejal kerub. »Boš te poskušali s fistlimi, ki prihajajo iz cerkve od pete maše.«

»Mati!« je surovo pograbila slepo deklico za roko in hotela stopiti na stopnice cerkve; toda sirotica se je uprla.

»Gospa!« je dejala s šibkim glasom, »pustite me, da se za trenutek odpočijem. Ze ves dopoldne hodimo... Prisegam vam, da me noge več ne nese.«

»Kaj blebete! Počivali bomo zvečer!«

»Verjete mi... ne morem več!«

»Morate si zaslužiti kruh... V svoji hiši ne maram lenuhov.«

»Bom pa pel!«

»Da, veselo pesem, kakor je na primer De profundis.«

Zdihljaji, polni muk, so se trgali iz prs nesrečnice, ki je prekrizala roki na prsih in obrnila svoj pogled proti nebu, kakor da bi hotela prositi vsaj za majhen oddih in odmor v svojih nesrečih.

Peter, ki se je bil med tem približal, je takoj razumel, kaj se dogaja v dekletovi duši.

»Luiza,« ji je rekel s turobnim glasom in se ji skušal približati, toda naletel je na Jakoba, ki ga je pogledal izpod oči, ga sunil pod rebra ter ga porinil nazaj.

Potem pa se je kerub postavil pred slepo deklico, zapilil vanjo svoje poželjive oči in zamrmral:

»Dražestna je... kadar joka.«

Nek ganjeni potnik je dal dekletu no-

vec, toda ta novc je takoj izginil v roki Frochardove, nazadnje pa se je znašel pri Jakobu.

Ko je starka videla, da so solze zalile dekletov obraz, se je hotela s tem okoristiti. Prijela je za roko in jo vlekla, da sta naredili pot okrog trga.

Ko sta prišli do vogala ceste Conde, sta se ustavili.

Zazvonili so zvonovi v znak, da je maša končana, in reka vernikov se je vsula na trg med špalirjem samih beračev.

Bil je ugoden trenutek za miloščino, kakor se je bil izrazil Jakob, in starka te priložnosti ni zamudila.

VIII.

Med tem ko sta Jakob in Peter odhajala s trga, je Frochardova potegnila slepo dekle na takšen prostor, za katerega je bila prepričana, da bo na njem petje sirotice vrglo lepe denarce.

Na trgu se je pojavila nosilnica. Prileten gospod, ki je stopal mimo, je menda prepoznal krog strežajev, se približal in se prepričal, da se ni zmotil. Brž ko se je nosilnica pojavila pred njim, je okretno ponudil svojo roko gospe, ki je izstopala.

»Gročica, moj poklon!«

»Oh, dragi doktor, srečna sem, da vas vidim.«

Kot zdravnika ali kot prijatelja? Vi, gospa, bi potrebovali zdravnika. Da, to vem,« je pristavil videč, da je gročica Diana de Linieres zamahnila z roko, »vem, da vam je dobro, toda žalostni izraz, ki ga berem z vašega obraza, ne govori za zdravje. Vi ste bolni na duši.«

Diana se je ob teh besedah zdržnila in pogledala zdravnika, kakor da bi se hotela prepričati, ali se morda le ne šali.

»Doktor, zagotavljam vam, da sem zaračala.«

»Gotovo, gročica... Vaša bolezen se ne da ozdraviti z zdravili. Vaš zdravnik je tamle,« je pristavil in pokazal na cerkvena vrata. »On vas lahko po-ozna in vam vrne tisti mir, ki ga potrebujete.«

Zdravnik ni prišel semkaj z namenom, da bi se udeležil sv. mise, temveč je šel k nekemu bolniku in zato je tedaj, ko je gročica de Linieres vstopila v evančelijsko, odšel proti drugemu koncu trga.

Frochardova, ki je stala na preži, ga je zagledala in vedoč za njegovo dobro srce, se mu je približala in ga pozdravila s tožljivim glasom:

»Usmilite se, dobri gospod.«

Režki »pojdi k vragu!« je ni omajal in prosila je še kar naprej.

»Usmilite se uboge slepe deklice...«

»Slepe deklice? Kdo je? Ta deklica?«

Ne da bi se zmenil za stanko, je prijel Luizo za roko, jo povedel proti svetlejšemu delu trga in jo začel ogledovati, kakor da bi imel pred seboj nov predmet za študij.

»Nikar se ne bojte, deklica, zdravnik sem.«

»Zdravnik!« je dejala zmedena Luiza. Frochardova, ki ni razumela tega zdravnikovega nastopa, se je približala in naglo stopila med njiju, boječ se prevelike gneče, ki je konec koncev zmerom privabila kakšnega čuvarja reda, česar pa si ni nikdar želela.

»Kaj bi pa radi, gospod?«

Ne da bi jo pogledal, jo je zdravnik

odrinil z roko in kar naprej ogledoval slepo dekle.

»Ali ste slepi že od rojstva?«

»Ne, izgubila sem vid, ko sem bila stara štirinajst let.«

»In ta čas vas nihče ni zdravil?«

Ce bi Luiza vedela, da je bil tisti, ki je govoril z njo tako sladko, dobrotnik človeštva, slavní znanstvenik, ki je vse svoje sile posvečal koristim človeštva, bi mu razložila vse svoje gorje in bi ga prosila, naj jo iztrga iz rok okrutne beračice... Toda sirotica, četudi bi vse to vedela, je bila preslabotna, da bi premagala vpliv, ki ga je nanjo imela navzočnost Frochardove.

Starka ob zdravnikovem vprašanju ni izgubila poguma, pač pa je stopila naprej in rekla:

»Tako smo revni...«

Zdravnik je pustil Luizo in potegnil beračičko stran.

»Veste, dobra žena. Lahko vam povem, da bi lahko vaša hči ponovno spregledala.«

»Kako?«

Frochardova je bila neznansko presenečena in vzklil, ki ga je izstila, bi utegnil biti celo vzklil od veselja.

»Gotovo, zato morate z veliko previdnostjo to sporočiti deklici, ker bi jo mogoče preveč... Toda, povejte mi,« je pristavil in jo ostro pogledal, »vaš obraz se mi ne zdi nov. Zdi se mi, da sem vas nekje že videl. Morebiti v bolnišnici?«

Da, da, ali niste vi vdova po ustreljenem...«

»Frochardova,« je skozi zobe odgovorila starka.

V Sofiji so zaprli 500 komunistov

Izredno uspešen nastop sofijskega vojaštva proti sumljivim ljudem

Nemški poročevalski urad poroča iz Sofije: V noči na nedeljo 6. decembra je bilo v Sofiji uveljavljeno začasno izredno stanje. Ljudstvu so po radiu sporočili, da nihče ne sme zapuščati svojega stanovanja. Kdor hoče na ulico, mora imeti posebno dovoljenje od policije. Nadzorstvo po cestah je prevzelo vojaštvo. Zvedelo se je, da so po vsem mestu uvedli pogon na komuniste, Jude in nezanesljive ljudi, ki niso bili na policijski pravilno prijavljeni. Pogon je izvedlo vojaštvo, ki je preiskalo posamezne mestne okraje, ceste in hiše. Izvedelo se je tudi, da so pri tej priliki zaprli okrog 500 komunistov. Med njimi je kakšnih 50

takšnih, ki jih je bila policija že iskala in so znani kot komunistični voditelji.

Ko so hoteli prijeti nekega komunisto, ki se je bil spustil s padalom in ki je priletel iz Sovjetske Rusije, je prišlo celo do streljanja, pri čemer je nek komunist dobil težko rano na glavi. Tudi študenta, pri katerem se je ta komunist skrival, so zaprli. Vojaške preiskave so bile okrog sedmih zvečer končane. Uradno poročilo, ki ga je oddajal sofijski radio, potrjuje, da je bil ta pogon na komuniste, Jude in nezanesljive ljudi zelo uspešen. Po ukinitvi izrednega stanja je življenje v Sofiji postalo spet normalno.

Nered na ruski notranji fronti

Rim, 10. decembra. s. Poročila, ki jih razširjajo že več časa poročevalske družbe v nevtralnih državah o notranjih zmešnjavah, ki vladajo v Sovjetski Rusiji, so dobila zdaj svoje potrdilo v članku, ki je izšel v »Izvestijah« pred nekaj dnevi pod naslovom »Vojaška disciplina in ureditev dela«. Boj za železno disciplino — piše omenjeni sovjetski časopis — zahteva prisilne ukrepe, ki so v vojnem času nujno potrebni. Članek zahteva izvajanje odlokov, ki sta izšla 26. junija 1940 in 26. decembra 1941, s katerima se uvajajo strožje kazni za tiste delavce po vojnih tovarnah, ki bi izostajali od dela ali bi delo sploh opustili. »Izvestij« pišejo, da kazni 6 ali 8 mesecev zapor, ki po teh dveh odlokih zadene tiste, ki svojevoljno zapustijo delo ali ga zanemarjajo, še ni dovolj ustrahovala delavcev. »Še so med sovjetskimi delavci lenuhi in delomrzneži. Te zdaj docela iz-

trebljajo.«

Članek navaja potem posamezne primere, ki kažejo splošno nezainteresiranost, kakršne res ni v tisti domoljubni vni, o kateri sovjetski radio dan za dnem laže.

»Na moskovskem premogokopnem področju voditelji teh rudnikov ne ovajajo svojih delavcev, ki svojevoljno zapustijo delo. V tovarni »205« dajejo ravnatelji »na lastno odgovornost« gotova dovoljenja in se ne drže določb, ki jih vsebujejo odloki iz leta 1940 in 1941. V industrijskih podjetjih v Moskvu delavci ne delajo 8 ur, kakor določa zakon, pač pa le 4 ali kvečjemu 5 ur na dan.

Na splošno v vseh večjih tovarnah ne samo da 40 odstotkov delavcev ne dela nič več za vojno, temveč ne izvajajo niti normalnega delovnega načrta.

Tam, kjer kompas ne deluje...

V Gold Hillu je to, v ameriški državi Oregon (U. S. A.). Če tam položi kroglico na vodoravno površino, steče v smeri proti severu. Če kdo zažene, kadar ni nobenega vetra, kar predmet proti severu, se sam vrne nazaj na prejšnje mesto. Ptici tam ne gnezdi, kadar pa letijo preko 37 metrov širokega področja, popadajo na tla, kakor bi jih pritegnila k sebi neka sila, na katero niso računali. Nobeno živo bitje, razen človeka, ne more bivati v Gold Hillu, kjer se zakoni narave kažejo povsem drugače, kakor pa drugod na svetu.

Razmeroma največ žensk ima Kitajska

Po zadnjih statističnih podatkih je Kitajska tista dežela na svetu, kjer je razmeroma največ žensk. Tam jih na vsakih tisoč moških pride 1139, v Franciji 1071, v Angliji 1068, v Nemčiji 1042, v Rusiji pa 1103. Amerika pa je tudi v tem oziru nekaj posebnega. Tam je na vsakih tisoč moških le 976 žensk. Pri možitvi imajo torej dosti več izbiro.

Šport

Nedeljski namizni tenis še z druge strani

Športni in nesportni forumi povsod po svetu sestavljajo razen uradnih tabel še veliko stranskih, ki naj prikazujejo to ali ono sportno panogo z druge strani, ta in ona moštva ter poedince pa spet z druge. Vse te statistike imajo pa končno le namen pri čitateljih vzbuditi veselje za šport, ki si mora ponekod še le utirati pot med širše ljudske sloje.

Tudi pri nas so bile že take vrste tabel v navadi, pa so jih pozneje sportne instance opustile. Zadnje čase je bilo pri raznih domačih sportnih nastopih sestavljenih spet nekaj zanimivih tabel, od katerih bi bilo vredno omeniti ono Hermežanskega namiznega turnirja, ki so ga odigrali preteklo nedeljo in kjer so se borili fantje in dekleta za naslove ljubljanskih prvakov v tej sportni panogi. Turnir je, kot smo že omenili, dosegel še več kot svoj namen. Že samo dejstvo, da je sodelovalo nič manj kot 110 tekmovalcev, nam jasno kaže, da je namizni tenis zajel velik krog prijateljev te priljubljene igre.

Nek tak prijatelj bele žogice nam je poslal spodaj navedeno tabelo, pri katerih je vzel v poštev prvih 16 igralcev, ki so si razdelili mesta od 1-16. Pa si je oceno zamislil tako, da je dal prvemu 16 točk, vsakemu naslednjemu pa po točko manj. S tem je hotel razčistiti, kateri od ljubljanskih sodelujočih klubov si je za svoje barve priboril največ točk in kako slede potem klubi po vrstnem redu.

Vrstni red tekmovalcev je bil takšenle:

1. Bradeško Stane, Korotan.
2. Ponežel, neorganiziran.
3. Bogataj, Hermes.
4. Strojnik R., Hermes.
5. Milanovič, Hermes.
6. Gabrovšek, Korotan.
7. Strojnik, Ill., Korotan.
8. Reček, Mladika.
9. Moran, neorganiziran.
10. Strojnik A., Korotan.
11. Šubert, Hermes.
12. Gregorčič, Hermes.
13. Ulčar, Hermes.
14. Merala L., Korotan.
15. Meden, Mladika.
16. Tršinar, Mladika.

Po tej razvrstitvi si je na ljubljanskem prvenstvenem turnirju priboril Hermes največ točk in sicer 54, na drugo mesto se je vsidal Korotan z 47, neorganizirani so si nabrali 23, na četrtem mestu pa je ostala Mladika z 12 točkami.

Zgoraj omenjeni seznam pa nikakor ni lestvica jakosti ljubljanskih igralcev namiznega tenisa, temveč, kot rečeno, le sestava jakosti in uspeha prvih 16 igralcev nedeljskega turnirja.

Vsekakor pa je zgornji pregled zelo zanimiv in mislimo, da se bo marsikateri šibkejših igralcev zadovoljil z mestom, ki mu ga je statističar odredil.

Že v prvi polovici prihodnjega leta bodo odigrali veliko medmestno tekmo Dunaj - Berlin, ki je pred nedavnim ostala neodločena. To bo njuno 35. srečanje. Tekmo bodo odigrali na dunajskih tleh.

V deželi piramid

Pri požiralcih kač

Oba tamburina, boben in piščalka, so pričeli s počasnejšim, za teglim tempom. Na rogovnici se je zvijala črna kača z zelenkastim odsvetom, dolga približno dva metra. Iz gobca je kravalea, kakor bi ji pravkar izdrli strupene zobe. Čistilec čevljev jo je zagrabil za vrat in za rep, jo raztegnil v palico — še vedno je mogče videti Mojzesove umetnine ob večnem Nilu — in se z njo zavrtel v plesu. Med plesom je kačo odgriznil glavo; nato pa je grizel kos za kosom, drgetajoč in še vedno živče trup...

Nekemu egiptovskemu gospodu, ki me je spremljal, je postalo slabo in tudi gospe so silile proti izhodu. Derviš nas je skušal zadržati, češ da je na sporedu še ena kača in da je pripravil tudi kavo... Toda vkljub vsemu ni njegove begajoče majhne oči — točno kakor Ibrahimove oči — niso več ugajale: jeleno so se lesketale v temi.

Na poti domov v hotel smo si skušali, kakor se Evropejecem spodobi, pojasniti to, kar smo videli. S pojasnjevanjem pa nismo prišli daleč.

»Ali sedaj razumete?« me je vprašal Dr. R... »da je bil mogoč Mahdijev upor in vojna zelene zastave? Še danes je mogoče? V tej deželi politika nič ne pomeni, ampak vse samo vera. Kdor ima roko na tem stikalu, lahko napravi z ljudmi, kar hoče. V Kairu je najvišji šejk, ki so mu podložni vsi derviši, šejki rifajata in še ostalih štiridesetih drugih sekt. Pomislite, da skoraj sleherni Arabec pripada enemu teh laičnih redov in spoznal boste, da stvarno oblast nad Egiptom nima niti kralj Fuad niti poveljnik angleških čet, ampak tihi in neopazni poglavar dervišev, o katerem redki Evropejci sploh kaj vedo, četudi živijo v Egiptu desetletja.«

Alah je hotel tako...

Kairo.

Tudi v najbolj umazani kapljici vode se zreli sonce. Tako blesti tudi v tem, dasi ne preveč čistem doživljaju iskra orientalske boguvidnosti. Peljal sem se z električno cestno železnico od Opernega trga v Kairu proti vasi Gizeli. Kakor je na jugu običajno, velja odprt priklonni voz tretjega razreda za revnejše domačine. V drugem razredu, ki je zaprt in strogo ločen kakor vsaka turška hiša v »haremu«, kjer so ženske, in »selamluk«, kjer so moški, se potijo gospodje v svojih klobukih in turbanih. Kljub januarju je namreč precej vroče.

Med nami je bila ena sama ženska, neka debela črnka, ki je imela s seboj srčkano majhno punčko. Veder otročiček, ki je moral biti star kakih štiri ali pet let, se je vedno bolj nemirno vrtel na svojem prostoru. Predno nam je črnka pojasnila pravi razlog te otrokove nemirnosti, smo mi po zanesljivih znakih že točno vedeli, za kaj gre.

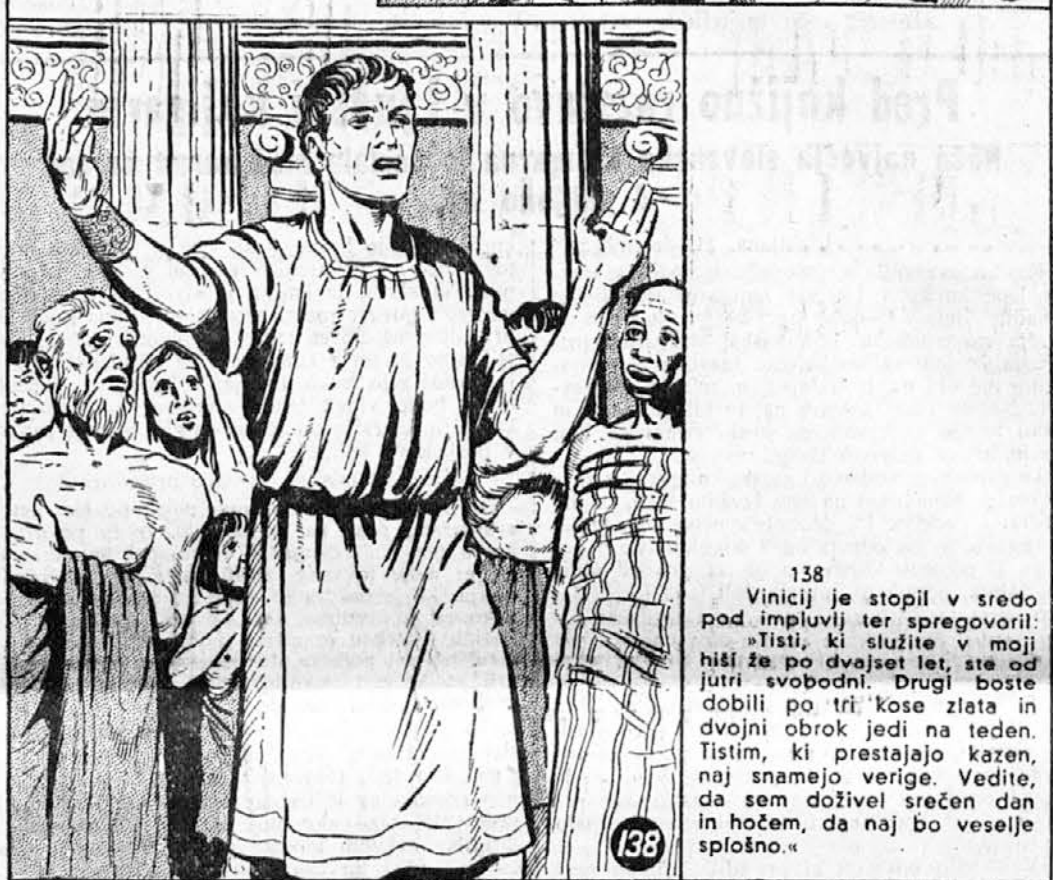
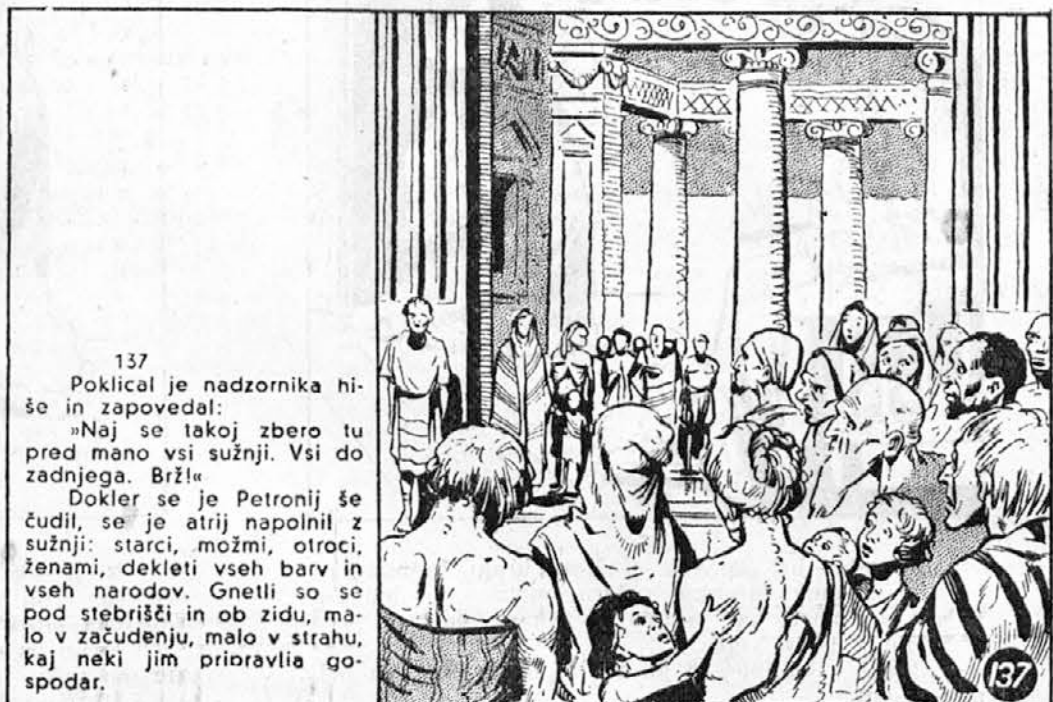
Debela črnka je pograbila za svoj nič manjši cekar in je poskušala med nekaj pomarančami, nekaj gomolji česna in med ročnim delom emajlirano posodico, ki jo je postavila na sredo prehoda v vozu. Ljubka punčka je zavzela svoj prostor.

Doslej sem bil edino samo jaz, ki se je žudil (kajti razen mene v oddelku ni bilo nobenega Evropejca). Gospodje so po bežnem pogledu postrani brali svoje časopise naprej. Nobeden si ni zastavil vprašanja: ali ne bi mogla počakati deset minut do končne postaje? Ali, če je bilo res tako nujno vsaj pol minute do bližnje postaje? Skratka, ali ni štiri- do petletna punčka že zadosti zrela, da lahko počaka?

Kakor že povedano to ni nikogar motilo. Sprevedniku je bil prehod sicer zaprt, toda znal se je spretno in previdno pretelevaditi preko male punčke. Ko je mala z očitnim zadovoljstvom pre-

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

Uživanje rib bodo z 11. januarjem omejili na Švedskem.

Japonska je na obletnico vstopa v vojno izdala dve novi znamki, eno za 2 jena, ki predstavlja izkrcanje v Batanu, in drugo za 5 jenov, modre barve, s sliko o napadu na Pearl Harbor.

Milijardo draham vredno zbirko starih zlatnikov in srebrnikov je ukradel v Stenah neki Mindas. Mož se je bil polastil 70 redkih zlatnikov iz časov cesarja Konstantina in 700 srebrnikov. Policija je zlikovca prišla in tako preprečila uničenje dragocenega zgodovinskega zaklada.

Cinema — Kino „UNION“

UN COLPO DI PISTOLA

Assia Noris
Fosco Giachetti
Renato Castellani

Dvoboj

nehala s svojim opraviлом, je črnka vzela napolnjeno emajlirano posodico in jo potisnila pod nasproti stoječo klopo.

Kmalu za tem je začel arabski gentleman, pod čigar sedež je črnka potisnila posodico, zbadljivo vohati. Ko to ni nič pomagalo, je črnko naravnost prosil, naj prestavi lastnino svoje varovanke pod svoj prostor. Svojo prošnjo je utemeljeval, češ da je preveč vroče. Črnka, ki je bila istega mišljenja, je nejevoljno pograbila posodico za ročaj in jo v širokem loku izpraznila na cesto, ne da bi se preje malo ogledala.

Tega ne bi smela napraviti. Zaslišali smo najprej začuden krik, nato pa strahovito kričanje. S plapolajočo obleko te tekkel poleg voza nek Arabec, skočil nato na voz in se pokazal pred nami s turbanom, ki je bil ponesnažen z žledčnimi bolečinami male kunčke; turban je bil kakor kaka čokoladna torta. Mož se prav gotovo ne bi tako razburil, če bi imel samo navaden turban. Toda nosil je zeleni turban, sveto pokrivalo, ki ga je smel nositi samo oni, ki je bil v tem letu v Mekki. In ponesnažen takega klobuka je mejila že na bogokletje.

Žal nisem mogel vsega razumeti, kaj je mož v zelenem turbanu povedal črnki (govoril je namreč zelo hitro); domnevam pa, da ji ni povedal nič prijaznega. Iz enega stavka, ki sem ga utegnil prestaviti, sem posnel, da ji je očital nezakonsko rojstvo in da jo je dolžil zveze s hudičem.

Črnka je ploho njegovih besedi sprejela precej mirneje kakor mož vsebino njene emajlirane posodice. Ko je končno malo prenehala, da bi zajel sapo, ga je čisto ravnodušno vprašala: »Zakaj kričiš tako, nespametneč? Alah je hotel da si šel mimo, ko sem izšla posodico.«

Arabec je nekaj časa molčal. Potem pa je rekel tiho in skoraj opravičujoče:

»Malesh!« (Nič ne de!)
S temi besedami je skočil z voza.
Edini, ki se je žudil, sem bil spet jaz...